

جمله برنامه‌های موسوی بود. حزب مشارکت اسلامی، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، بخش قابل توجهی از مجمع روحانیت مبارز، حزب کارگزاران، بیشتر اعضای تحکیم وحدت، نیروهای ملی- مذهبی و... از میر حسین حمایت کردند. رقابت اصلی بین این دو چهره بود، احمدی‌نژاد در مناظره‌های تلویزیونی اتهاماتی را متوجه بسیاری کرد که از آن‌ها علی‌اکبر ناطق‌نوری، رئیس دفتر بازرسی رهبری در پاسخ به اتهام احمدی‌نژاد اعلام کرد که احمدی‌نژاد سوگند ریاست جمهوری را نقض کرده است. انتخابات پراولتبار دوره دهم، با اعلام پیروزی احمدی‌نژاد فضای جامعه را ملتهب‌تر کرد. ادعای تقلب در انتخابات و درخواست بازشماری آرا از سوی بسیاری از معترضین به نتایج مطرح و اعتراضات خیابانی شکل گرفت.

▼ دور یازدهم: شعار حقوق شهروندی

در این انتخابات صلاحیت محمدباقر قالیباف، حسن روحانی، سعید جلیلی، علی‌اکبر ولایتی، محسن رضایی و سیدمحمد غرضی تأیید شد. اکبر هاشمی‌رفسنجانی،

روح‌الله احمدزاده کرمانی، ابراهیم اصغرزاده، اکبر اعلمی، مسعود یزشکیان، سیدمحمدباقر خرازی، اسفندیار رحیم‌نیشانی، علیرضا زاکانی، حسن سبحانی، محمد سعیدی کیا، محمد شریعتمداری، علی فلاحیان، مصطفی کواکبیان، منوچهر متکی از جمله چهره‌های رصلاحیت‌شده در این دوره بودند. با توجه به اعتراضات سال ۸۸ انتظار مشارکت پایینی از این انتخابات می‌رفت، اما شرایط به‌گونه‌ای دیگری رقم خورد.

حسن روحانی تدوین «منشور حقوق شهروندی» را از جمله اولویت‌های خود در صورت انتخاب برای ریاست جمهوری عنوان کرد و گفت: دولت من، دولت تدبیر و امید است و گفتمان آن، «نجات اقتصاد، احیای اخلاق و تعامل با جهان» است. احزاب اصلاح طلب و حزب اعتدال و توسعه از روحانی حمایت کردند. همچنین اکبر هاشمی‌رفسنجانی و سیدمحمد خاتمی، سیدحسن خمینی و علی‌اکبر ناطق‌نوری با صدور اطلاعیه‌ای حمایت رسمی خود را از کاندیداتوری حسن روحانی اعلام کردند و روحانی را به‌عنوان نامزد اصلاح طلبان و اعتدال‌گرایان معرفی کردند.

قالیباف با شعار ایران سربلند رقیب انتخاباتی روحانی در این دوره بود. او معتقد بود که در نیروی انتظامی وظیفه خود را انجام داده اما شأن مردم بیش از این هاست. او وعده داد که در صورت روی کار آمدن ظرف ۲ سال آرامش و ثبات را در عرصه‌های مختلف مخصوصاً در عرصه‌های اقتصادی که امروز کمر مردم را شکسته و به خانواده‌ها فشار آورده، بازگرداند.

▼ دور دوازدهم: به عقب باز نمی‌گردیم؟

حسن روحانی، محمدباقر قالیباف، سیدابراهیم رئیسی، اسحاق جهانگیری، سیدمصطفی میرسلیم و سیدمصطفی هاشمی‌طبا تأیید صلاحیت‌شدگان دوره دوازدهم انتخابات ریاست جمهوری بودند. قالیباف و جهانگیری پیش از رأی‌گیری از نامزدی انصراف دادند. محمود احمدی‌نژاد، حمید بقایی، علیرضا زاکانی، حمیدرضا حاجی‌بابایی، مسعود زربافان، صادق خلیلیان، محمد مهدی زاهدی، سیداحمد موسوی، اعظم طالقانی، سیداحمد کاشانی، مصطفی کواکبیان، عبدالحسین مقتدایی، علیرضامنای، حسن نوروزی، علی یوسفپور و... از افرادی بودند که صلاحیت آن‌ها تأیید نشد. حسن روحانی در این دوره با شعار «دوباره ایران» و «به عقب باز نمی‌گردیم» وارد عرصه انتخاباتی شد و «آزادی، امنیت، آرامش و پیشرفت» گفت‌وگوهای انتخاباتی او اعلام شد. وی مورد حمایت اصلاح طلبان ایران، مجمع روحانیون مبارز، حزب اعتدال و توسعه، حزب مردم‌سالاری، حزب اتحاد ملت ایران اسلامی، حزب اراده ملت ایران، نهضت آزادی ایران، شورای هماهنگی اصلاحات، حزب اسلامی کار، خانه کارگر و... قرار گرفت. سیدابراهیم رئیسی دیگر چهره این دوره بود و رقابت اصلی بین او و حسن روحانی شکل گرفت. رئیسی در کارزار انتخاباتی خود بر بیکاری جوانان و معضل فقر و مسکن تأکید کرد. ساخت مسکن آرازان، سه برابر کردن یارانه‌های نقدی برای سه دهک پایین جامعه، تحویل مسکن مهر در سال اول دولت به مردم، ریش‌ن‌کن کردن فساد و ایجاد یک میلیون شغل از جمله وعده‌های او بود. جبهه مردمی نیروهای انقلاب اسلامی، انصار حزب الله، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، جامعه روحانیت مبارز، حزب مؤتلفه اسلامی، جبهه پیروان خط امام و رهبری، جامعه اسلامی مهندسین، جبهه پایداری انقلاب اسلامی، جامعه اسلامی دانشجویان، حزب زنان جمهوری اسلامی از جمله گروه‌ها و احزابی بودند که از رئیسی حمایت کردند. روحانی با حمایت دوباره خاتمی و اصلاح طلبان پیروز انتخابات دوازدهم شد.

▼ دور سیزدهم: جشن انتخابات

سعید جلیلی، محسن رضایی، سیدابراهیم رئیسی، علیرضا زاکانی، امیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی، محسن مهرعلیزاده و عبدالناصر همتی هفت‌نم‌زاد تأیید صلاحیت‌شده این دوره بودند؛ چهره‌های شاخصی چون لاریجانی، احمدی‌نژاد و اسحاق جهانگیری رصلاحیت شدند. برخی این انتخابات را یک انتخابات چینش شده برای روی کار آمدن ابراهیم رئیسی اعلام کردند. نارضاایتی‌های عمیق شکل گرفته در جامعه باعث قهر بخش قابل توجهی از مردم با انتخابات شد، فضای انتخاباتی سردی حاکم شد و مناظره‌های تلویزیونی چندان مورد توجه مردم قرار نگرفت. رئیسی جبهه متحد اصولگرایان را از حمایت کردند. میر حسین موسوی و عده‌های وابسته در عرصه انتخابات وضعیت بحرانی کشور مطرح کرد. اصلاح قوه مجریه و بازتعریف نقش دولت، کاهش مشکل مسکن و مهار تورم، ارتقای محور بخش خصوصی و تشکیل‌های متکی در تصمیم‌گیری، کاهش هزینه‌های فعالیت در اقتصاد ایران و... از

▼ دور هشتم: جمهوری دوم

سیدمحمد خاتمی، احمد توکلی، علی شمخانی، عبدالله جاسبی، حسن غفوری فرد، منصور رضوی، شهبالدین صدر، علی فلاحیان، مصطفی هاشمی‌طبا و محمود کاشانی ده‌نم‌زاد بودند که تأیید صلاحیت شدند. سیدمحمد خاتمی، نامزد اصلی این دوره بود. او پس از ثبت‌نام در جمع خبرنگاران گفت که بر عهد پیشین خود با مردم پابرجا است. خاتمی باز هم بر آزادی تأکید کرد و در شعارهای خود اعلام کرد قصد دارد اصل آزادی خواهی را نهادینه کند. جریان اصلاحات را گفتمان حاکم بر نظام خواند که بقای هر جریان در ارتباط با اصلاحات است. روی کار آمدن دولت قانون‌گرا و خردورز و اصلاحات در ساختار اقتصادی از دیگر شعارهای انتخاباتی او در این دوره بود. در این دوره نیز اصلاح طلبان، کارگزاران، دفتر تحکیم وحدت، مجمع مدرسین حوزه علمیه قم، مجمع روحانیون مبارز، آیت‌الله صاعی، موسوی اردبیلی، موسوی تبریزی از جمله گروه‌ها و افرادی بودند که به حمایت از خاتمی پرداختند.

احمد توکلی با شعار جمهوری دوم به میدان آمده بود. او رقیب اصلی خاتمی بود و از او انتقاد می‌کرد. بازگشت به عدالت‌گرایی، دولت پاک برای ملت پاک، تحکیم آزادی، امنیت و عدالت، مبارزه با تبارگرایی و فامیل‌گرایی و مبارزه با اشرافی‌گری را در شعارهای خود مطرح می‌کرد. او واژه «آپارتاید سیاسی» را به فرهنگ سیاسی ایران اضافه کرد. رقابت اصلی در بین این دو کاندید بود و در نهایت خاتمی پیروز انتخابات هشتم شد.

▼ دور نهم: فصل شعارهای رنگارنگ

انتخابات دور هفدهم به تأیید صلاحیت شش نفر؛ محمود احمدی‌نژاد، علی اردشیر لاریجانی، محسن رضایی، محمدباقر قالیباف، مهدی کروبی، اکبر هاشمی‌رفسنجانی، از بین هزار و ۱۴ داوطلب برگزار شد. مصطفی معین و محسن مهرعلیزاده دو چهره شاخص اصلاح‌طلبی بودند که در این انتخابات رصلاحیت شدند و در نامه‌ای به رهبری خواهان تجدیدنظر در این فرآیند شدند و نام‌های رهبری صلاحیت آن‌ها نیز تأیید شد. ابراهیم یزدی و اعظم طالقانی دو چهره مشهور رصلاحیت‌شده این دوره بودند.

هاشمی‌رفسنجانی با اعلام نامزدی‌اش گفت به میدان آمده چرا که کسی را شایسته حضور در انتخابات ندیده است؛ این حرف او چندان خوشایند گروهی نبود. محمود احمدی‌نژاد چهره‌ای بود که به پدیده این دوره تبدیل شد. ابتدا کسی او را جدی نگرفت اما با شعارهای خود بازی سیاسی را برد. «حکم رهبری نماد تأمین منافع و مصالحه است، عدالت پایه‌ای‌ترین شعار است، باید نیازهای فرهنگیان تأمین شود، مدیریت کشور باید کم‌هزینه‌تر شود، شرکت‌ها باید از تهران خارج شوند، انرژی هسته‌ای حق مسلم ماست.» از جمله شعارهای معروف احمدی‌نژاد بود. در مقابل هاشمی‌رفسنجانی از بخش خصوصی در اقتصاد حمایت کرد و برنامه توسعه خود را نظام دانایی محور و توسعه‌ی انسانی خواند و از خدمات بهداشتی رایگان برای اقشار کم‌درآمد سخن گفت و برنامه‌ای ده‌ماهه ارائه کرد که از جمله آن اجتناب دولت از دخالت در حریم خصوصی مردم، حمایت از توسعه نهادهای مدنی و سازمان‌های غیردولتی، حمایت از بخش خصوصی برای یافتن شریک خارجی، مهار تورم و... بود. او زنان را نیز شایسته‌ترین رهبری دانست. مهدی کروبی چهره دیگر این دوره نیز با شعارهایی همچون توسعه انسان محور در حوزه اقتصاد، گسترش تأمین اجتماعی، تکمیل نیروگاه بوشهر، سیاست تنش‌زدایی خارجی، دفع تبعیض بین فرهنگیان و دیگر کارکنان از جمله شعارهای او بود. قالیباف دیگر رقیب انتخاباتی معتقد بود شیرازه کار اجرایی کشور از دست رفته و فاصله طبقاتی بسیار شده است. او در شعارهای خود مبارزه با مفاسد اجتماعی، اصلاح قانون سربازی، کمک به نخبگان و تأسیس آن‌جی‌اوه‌ها را مطرح کرد. او نیز اصول ده‌گانه‌ای را مطرح کرد که از جمله آن‌ها توسعه و آبادانی همه‌جانبه، افزایش رفاه مردم و تولید ثروت ملی و مبارزه با اشرافیت دولتی بود. مصطفی معین با شعار «شهروند توانمند، آمد و دمویکراتیک کردن ساختار دولت، تأمین حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی همه ایرانیان، اصلاح ساختار بوروکراتیک و همچنین ساختار اقتصادی را مطرح کرد. رقابت بین این چند نفر بسیار جدی بود و هاشمی‌رفسنجانی و احمدی‌نژاد به دور دوم رفتند و در نهایت احمدی‌نژاد پیروز رقابت شد.

▼ دور دهم: انتخابات پراولتبار

محمود احمدی‌نژاد، مهدی کروبی، میر حسین موسوی و محسن رضایی در این دوره تأیید صلاحیت شدند و اعظم طالقانی از جمله افرادی بود که صلاحیتش تأیید نشد. برای نخستین بار مناظره‌های انتخاباتی به‌صورت مستقیم از تلویزیون ایران پخش می‌شد. احمدی‌نژاد سیاست انتقاد و تخریب را در پیش گرفته بود و میر حسین موسوی پر قدرت ظاهر شده بود. مهدی کروبی نیز با شعار «تغییر» یا به عرصه رقابت‌ها گذاشت. احمدی‌نژاد کاهش وابستگی بودجه عمومی به درآمدهای نفت، جلوگیری از سوءاستفاده از بیت‌المال و کاهش مخارج جاری دولت را در شعارهای خود مطرح کرد. حزب مؤتلفه اسلامی، انصار حزب‌الله، جمعیت اپن‌اگران انقلاب اسلامی، جامعه اسلامی دانشجویان، اکثریت اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، فراکسیون اصولگرایان مجلس، جنبش عدالتخواه دانشجویی و جبهه متحد اصولگرایان را از حمایت کردند. میر حسین موسوی علت حضور خود را در عرصه انتخابات وضعیت بحرانی کشور مطرح کرد. اصلاح قوه مجریه و بازتعریف نقش دولت، کاهش مشکل مسکن و مهار تورم، ارتقای محور بخش خصوصی و تشکیل‌های متکی در تصمیم‌گیری، کاهش هزینه‌های فعالیت در اقتصاد ایران و... از

رفته بود این بار اعلام کرد که انصراف نمی‌دهد و معتقد بود هاشمی‌رفسنجانی باید همچنان در مسند ریاست مجلس باقی بماند، هر چند که او نتوانست رقیب سرسختی برای هاشمی باشد. هاشمی در زمان تبلیغات انتخاباتی، سفری به شورو داشت، در برگشت نیز چندان از برنامه‌های خود برای اداره کشور سخن نگفت. در نطق رادیویی انتخاباتی خود گفت: «در حرکت‌مان باید بر اساس آرمان‌های انقلاب و محدوده اهدافی که امام بزرگوار و مردم تعیین کردند در همان خط باید باشیم و سیاست‌های کلی نیز در قانون اساسی و نظام ما برعهده مقام رهبری است که رئیس جمهور و مجلس تابع آن سیاست‌های کلی هستند و ما در اینجا از خودمان نمی‌توانیم تصمیم‌گیری داشته باشیم؛ مگر در حد مشاوره.» شیبانی اما برنامه‌های خود را مطرح می‌کرد و شعار تبلیغاتی او بر کشاورزی و توسعه روستاها متمرکز بود در نهایت هاشمی پیروز انتخابات شد.

▼ دور ششم: آغاز انتقاد به نامزدها

در این دوره از انتخابات صلاحیت چهار نفر؛ علی اکبر هاشمی‌رفسنجانی، عبدالله جعفر علی جاسبی، رجبعلی طاهری و احمد توکلی تأیید صلاحیت شدند. دولت هاشمی‌رفسنجانی به دولت سازندگی مشهور شده بود و اقبال خوبی در بین مردم داشت. جامعه روحانیت مبارز و جامعه مدرسین بار دیگر به حمایت از هاشمی پرداختند؛ هر چند که این بار اقبال جناح راست به او بیشتر بود. روزنامه رسالت که زمانی احمد توکلی سردبیر و نیز از بینندگان آن بود از هاشمی استقبال کرد و حزب مؤتلفه اسلامی به دبیرکلی عسگر اولادی نیز به حمایت از هاشمی پرداخت. هاشمی این بار بیشتر به تشریح برنامه‌های خود پرداخت و در تبلیغات تلویزیونی خود اینگونه گفت: «اگر اقداماتی که دولت در این چند سال نکرده بود چه اتفاقی می‌افتاد؟ وضع تورم و تولید و نقدینگی و کسری بودجه چطور بود؟»

توکلی در صحبت‌هایش بر اداره کم‌کم و کم خرج دولت تأکید داشت و دولتی را کارآمد می‌دانست که همه وزیران با تدبیر و دلسوز محرومان، کفرستیز و معتقد به کارایی همه‌جانبه اسلام باشند. او در برنامه‌های انتخاباتی خود تأکید داشت، مردم در جریان مسائل کشور قرار گیرند و در تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌ها شریک باشند. او به انتقاد از سیاست‌های دولت هاشمی‌رفسنجانی پرداخت و از فاصله طبقاتی موجود انتقاد می‌کرد؛ دولت را به عدم پاسخگویی متهم می‌کرد و قانون‌گر را در ضداشتغال می‌دانست. این نخستین بار بود که یک نامزد به صراحت از نامزدی دیگر انتقاد می‌کرد و همین مسئله مورد توجه بسیاری از مردم قرار گرفت و او را به رقیب اصلی هاشمی تبدیل کرد. در این دوره تبلیغات میدانی کاندیدان‌ها نیز رشد قابل توجهی کرد.

رجبعلی طاهری در صحبت‌های خود به استعمار ثروت اشاره کرد و گفت: «یکی از اجحاف‌ها عدم توزیع عادلانه ثروت و وجود معاملات صوری است که باید با آن برخورد شود.» او نیز منتقد سیاست‌های اقتصادی دولت هاشمی بود. او و هم‌راه‌هایش که به سیاستمداران باج می‌دهند و برنامه حذف ربا را پیشنهاد داد. وی در خاطرات خود گفته است در تلویزیون صحبت‌هایی را در انتقاد به وضع موجود کرد. گویا تلویزیون ده دقیقه از صحبت‌های او را سانسور کرد و حامیان او معتقدند همین موجب کاهش آرا او شد. هاشمی‌رفسنجانی در این دوره نیز رئیس جمهور ایران شد.

▼ دور هفتم: زمان، امنیت اجتماعی، توسعه پایدار

در این دوره محمد محمدی‌ری‌شهری، سیدمحمد خاتمی، سیدرضا زواری و علی‌اکبر ناطق‌نوری، از سوی شورای نگهبان تأیید صلاحیت شدند و چهره‌های سرشناسی همچون «عزت‌الله سحابی، علی‌اکبر معین‌فر و ابراهیم یزدی» رصلاحیت شدند که رقابت اصلی بین ناطق‌نوری و سیدمحمد خاتمی بود. ناطق‌نوری مورد حمایت جناح راست بود و در برنامه‌های خود اعلام می‌کرد که می‌خواهد ادامه‌دهنده راه هاشمی باشد. این جناح برنامه‌های انتخاباتی مفصلی برای او تدارک دیده بودند؛ از سفرهای استانی گرفته تا دیدار با مراجع و بزرگان. آیت‌الله مهدوی‌کنی، جوادی آملی و جامعه مدرسین حوزه علمیه قم نیز از او حمایت کردند. در این دوره که به نظر می‌رسید پیروزی قاطعی در انتظار ناطق است، مجمع روحانیت مبارز یک بار دیگر اعلام کرد، دوباره به عرصه سیاسی بازمی‌گردد. آن‌ها نخست میر حسین موسوی را به‌عنوان کاندیدا انتخاب کردند، اما او در اطلاعیه‌ای کناره‌گیری کرد و سیدمحمد خاتمی کاندیدای مورد حمایت شد. حزب کارگزاران ابتدا زیر بار حمایت از خاتمی نمی‌رفت اما در نهایت آن‌ها نیز از او حمایت کردند. جریان چپ مذهبی با محوریت خط امام، دفتر تحکیم وحدت، اقلیت ۹۰ نفر مجلس پنجم، انجمن اسلامی معلمان، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی و مجمع نیروهای پیرو خط امام (ره) نیز از خاتمی حمایت کردند. خاتمی نظر زنان و جوانان را برای نخستین بار جلب کرد و درباره حقوق زنان برنامه‌های اجرایی داشت و در یک سخنرانی پرشور مورد استقبال بی‌شماری قرار گرفت. شعار توسعه سیاسی او مورد اقبال عمومی قرار گرفت، استقلال کشور و اقتدار ملت، حاکمیت قانون و امنیت اجتماعی، سازندگی و توسعه پایدار و همه‌جانبه از جمله شعارهای انتخاباتی او بود. در مقابل ناطق‌نوری شعارهایی همچون مقابله با تهاجم فرهنگی، تکیه بر دانش و کارآفرینی، پیگیری بیش از مسئله زنان، ایجاد سالانه ۴۵۰ هزار فرصت شغلی برای جوانان از بیکاری از جمله شعارهای او بود. فضای پرشور سیاسی در این انتخابات در نهایت منجر به خلق حماسه دوم خرداد شد، که به عقیده بسیاری به مانند آن دوباره در کشور تکرار نشد.

عیادت رهبری از آیت‌الله مکارم شیرازی

در پی کسالت و بستری شدن آیت‌الله مکارم شیرازی از مراجع تقلید، رهبر انقلاب با حضور در یکی از بیمارستان‌های تهران، از ایشان عیادت کردند. آیت‌الله خامنه‌ای در جریان این عیادت، ضمن اطلاع از روند درمان آیت‌الله مکارم شیرازی، برای ایشان از درگاه خداوند طلب عافیت و سلامت کامل کرده و افزودند: «شما در تمام این سالیان از لحاظ علمی و از لحاظ هدایت مردم و از لحاظ معرفت، عمرتان مبارک و وجودتان نافع بوده است، خداوند ان‌شاءالله برکات شما را باقی بدارد.»

ابتلا صادق زیباکلام به سرطان

بامداد یکشنبه حسین دهباشی، از صفحه تویتر خود خبر داد که صادق زیباکلام، استاد علوم سیاسی دانشگاه تهران که این روزها دوران محکومیت خود را در زندان اوین سپری می‌کند، به سرطان مبتلا شده است؛ خبری که با واکنش‌های زیادی در فضای مجازی همراه شد.

▼ واکنش دستگاه‌ها

ساعاتی پس از انتشار این خبر، گزرگاری میزان وابسته به قوه قضائیه به این موضوع واکنش نشان داد و نوشت: «مطالب و ادعای منتشرشده در فضای مجازی در رابطه با ابتلا صادق زیباکلام به بیماری در زندان صحت ندارد. وی مدت‌ها پیش دچار بیماری شده بود و طبق قانون مرجع تشخیص عدم تحمل کیفر پزشکی قانونی است که در این مورد اظهار نظر کرده است. زیباکلام همانطور که تاکنون از مرخصی استفاده کرده می‌تواند برای پیگیری روند درمان از تسهیلات قانونی استفاده کند.»

▼ شیب و خامت اوضاع تسریع شد

اما محمد ایزدی، وکیل صادق زیباکلام هم در یادداشتی که سایت فرآرو منتشر کرد، به این موضوع واکنش نشان داد. در بخشی از یادداشت او آمده است: «آقای دکتر زیباکلام از قبل از دستگیری و اعزام به زندان اوین در ماه گذشته مدت‌ها بود که متأسفانه درگیر بیماری سرطان بودند که البته بنا به خواسته خودشان و جهت مراعات عوطف مخاطبان خود، کمتر کسی از آن خبر داشت و حتی احتمال می‌دهیم که تا قبل از مرحله اجرای حکم، مقامات محترم قضایی نیز چندان اطلاعی از این بیماری و خصوصاً شدت و خامت آن نداشتند. به همین جهت و هم‌زمان با انتقال ایشان به زندان اوین، از سوی معاونت محترم دادستان تهران ریاست داسرهای فرهنگ و رسانه استعلامی رسمی از پزشک قانونی صورت گرفت و آن نمایندگان سازمان نیز علاوه بر معاینه تخصصی آقای دکتر زیباکلام در زندان و دریافت کلیه مدارک پزشکی، پرونده را به کارشناس محترم مورد اعتماد در بیمارستان حضرت امام حسین (ع) ارجاع دادند. در فرصت کوتاهی که آقای زیباکلام جهت مراسم تدفین داماد خانواده به مرخصی آمدند مجدد مورد معاینه دقیق تخصصی قرار گرفتند و نهایتاً با اعلام آن که بیماری سرطان ایشان در مرحله پیشرفته قرار دارد و به جهت نیاز به دسترسی مستمر به پرئودرمانی و استراحت، توانایی تحمل کیفر در زندان را ندارند، پرونده به مقامات محترم ذی‌صلاح قضایی جهت بررسی و اخذ تصمیم عودت شد.» در بخش دیگر این یادداشت آمده: «حتی قبل از به زندان رفتن آقای دکتر زیباکلام، شرایط بیماری سرطان ایشان حد بوده و تحت پرئودرمانی و شیمی درمانی و استفاده از داروهای سنگین قرار داشتند و طبیعتاً با توجه به شرایط زندان و محدودیت‌هایی که به لحاظ داروهای خاص، آزمایش‌های تخصصی منظم، پرهیزها و تغذیه خاص درمانی و سایر امکانات برای همه زندانیان وجود دارد و نیز شرایط استرس و مانند آن‌ها، تصویری کنیم شیب و خامت سرطان ایشان که در خارج از زندان کند شده بود، گویا تسریع شده و بیم آن داریم که خدای ناکرده از کنترل خارج شود.» او همچنین نوشت: «به محض دستگیری، اعمال ماده ۵۰۲ قانون آیین دادرسی کیفری برای ایشان از دادستان محترم تقاضا شده که متأسفانه با توجه به بر خود و تعطیلات مکرر آنان، پاسخ آن قهری طول کشیده و ما و خانواده و پزشکان معالج بی‌صبرانه منتظر نتایج آن هستیم.»